2019

Programmabegroting 2020

Samen werken aan veiligheid

Veiligheidsregio IJsselland

Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Documentgegevens

Deze begroting is vastgesteld door het algemeen bestuur van Veiligheidsregio IJsselland op 3 juli 2019.

Drs. H.J. Meijer
Voorzitter Veiligheidsregio IJsselland _____

Drs. A.H. Schreuders
Secretaris Veiligheidsregio IJsselland _____

MyCorsaID:

In één oogopslag
Begroting 2020

Veiligheidsregio IJsselland staat zeven dagen per week 24 uur per dag klaar met kennis, mensen en middelen. Wij bestrijden incidenten waar het moet, maar nog liever beperken we risico's waar het kan. In 2020 ligt onze focus, naast het uitvoeren van onze wettelijke taken, op het realiseren van onze aanvullende ambities. Samen met veiligheidspartners en gemeenten vergroten we de zelfredzaamheid van onze inwoners. We verdiepen ons in de nieuwe thema's, zoals: cyberveiligheid, klimaatverandering, terrorisme, maatschappelijke onrust en de toekomstige vliegroutes van Lelystad Airport. We bereiden ons hierop voor, met als doel: minder incidenten, minder slachtoffers en minder schade.

Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle

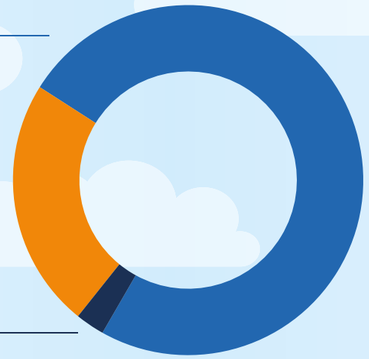
Veiligheidsregio IJsselland
Brandweer | GHOR | Politie | Gemeenten

Samen werken aan veiligheid

Inkomsten

44,5 mln =

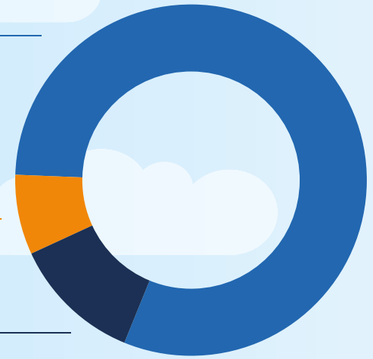
- 36 mln **Gemeenten**
- 5,4 mln **Het Rijk**
- 3,1 mln **Overige bijdrage**
  o.a. GGD

Uitgaven

44,5 mln =

- 33,1 mln **Wettelijke taken**
  voorkomen en bestrijden (brandbestrijding en crisisbeheersing)
- 1,2 mln **Aanvullende ambities**
  Nieuwe veiligheidsrisico's, samenwerking, vergroten van zelfredzaamheid
- 10,2 mln **Overhead**

Klik op een icoon voor meer informatie over het onderwerp

Samen werken aan veiligheid

Veiligheidsregio IJsselland staat zeven dagen per week 24 uur per dag klaar met kennis, mensen en middelen. Wij bestrijden incidenten waar het moet, maar nog liever beperken we risico's waar het kan. Hierbij hebben wij het vertrouwen van onze veiligheidspartners en inwoners. We investeren in ons vakmanschap, in verbinding met onze partners en in een sterke interne binding met ons vak en onze collega's. Nieuwe ontwikkelingen en risico's in het veiligheidsdomein vragen om een flexibele invulling van onze rol.

De programmabegroting

Voor u ligt de Programmabegroting 2020 van Veiligheidsregio IJsselland. De programmabegroting 2020 heeft een nieuwe opzet die aansluit bij de Strategische Beleidsagenda 2019-2023. In de begroting is onderscheid gemaakt tussen de wettelijke taken en de aanvullende beleidsambities. Deze aanvullende ambities geven vorm aan de doelen die in de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 staan omschreven. De begroting voor 2020 is op hoofdlijnen uitgewerkt en wordt in de jaarplannen van 2020 concreet verwerkt. Via de bestuursrapportages worden de begroting en de jaarplannen verbonden tot een samenhangend geheel. Hierdoor krijgt de realisatie van de Strategische Beleidsagenda meer vorm.

Op basis van de financiële en beleidsmatige uitgangspunten die door het algemeen bestuur op 13 februari 2019 zijn vastgesteld, is de begroting uitgewerkt. In deze begroting worden geen extra middelen gevraagd voor nieuw beleid. Voor nieuw beleid hanteren wij het principe 'nieuw voor oud'.

Opbouw van de begroting

De begroting is zodanig opgebouwd dat elke lezer (raadslid, medewerker, bestuurder en inwoner) op een snelle en overzichtelijke manier over de informatie kan beschikken die hij/zij nodig heeft. De begroting is ook op hoofdlijnen uitgewerkt in de digitale samenvatting (begroting in een oogopslag).

Vanuit het menu (pagina 5) en de begroting in een oogopslag kan op elk onderdeel worden geklikt om in het document zelf de benodigde achtergrondinformatie te raadplegen. Zo ontstaat er balans tussen de wettelijk verplichte opbouw van de begroting en de leesbaar en herkenbaarheid voor iedere doelgroep waarvoor de begroting bedoeld is.

Bekijk **hier** de Strategische Beleidsagenda 2019-2023.

Wettelijke taken - Voorkomen

Programma Veiligheid

Wettelijke taken - Bestrijden

Programma Veiligheid

Aanvullende ambities

Programma Veiligheid

Bedrijfsvoering

Verplichte paragrafen

Verbonden partijen

Verplichte paragrafen

Financiële paragrafen

Verplichte paragrafen

Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

Financiële begroting

De uiteenzetting van de financiële positie

Financiële begroting

Bijlagen

Klik op een tegel in het menu om direct een bepaald onderwerp van de begroting te bekijken

Veiligheid

Formeel gezien noemen we dit volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV) ‘Programma’ Veiligheid. Aangezien we de term programma ook hanteren voor beleidsinhoudelijke ontwikkelvraagstukken (Programma Veilig Leven en Programma Toekomstbestendige brandweer) is deze term in de begroting verwarrend. Daarom spreken we niet expliciet over Programma Veiligheid in de begroting. De uitwerking ervan is echter geheel volgens het BBV en kan zodanig als programma worden aangemerkt.

Klik hier om terug te keren naar het menu

Wettelijke taken - Voorkomen

Risico's beperken waar het kan en incidenten bestrijden waar het moet. Dat is de missie van Veiligheidsregio IJsselland. Bij het beperken van risico's werken we samen met gemeenten en veiligheidspartners. Gelijktijdig willen we inwoners, bedrijven en instellingen uitdagen om zelf een actieve bijdrage te leveren aan een veilig IJsselland.

Wat willen we bereiken?

- We hebben continu een actueel beeld van risicovolle situaties die kunnen leiden tot een incident, ramp of crisis.
- We spelen een herkenbare rol als adviseur in het netwerk van veiligheidspartners bij het beperken van risico's.
- Minder branden en andere incidenten.
- Minder slachtoffers en schade bij branden en andere incidenten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor een volledig overzicht van risico's en brengen de gevolgen daarvan in beeld. Het eindproduct is een actueel en tijdig ,door het bestuur vastgesteld, regionaal, dynamisch risico- en brandrisicoprofiel.

We hebben onze werkprocessen zodanig ingericht dat de risico's zoveel mogelijk worden beperkt, in samenwerking met gemeenten en veiligheidspartners.

Wij adviseren de provincie en gemeenten over onder andere evenementen, vuurwerkopslagen, de aanwijzing van bedrijfsbrandweren en risicovolle bedrijven op basis van het Besluit risico's zware ongevallen en externe veiligheid (de risico's van een bedrijf buiten zijn eigen grenzen). Hier zoeken we ook aansluiting bij omgevingstafels.

Daarnaast voeren wij onze aanvullende advies- en toezichttaken uit. Hierbij hanteren we een afgeleide ambitie van Brandweer Nederland: minder branden/ incidenten, minder slachtoffers en minder schade.

Prestatie-indicatoren

- Het regionaal dynamisch risicoprofiel en brandrisicoprofiel voldoen aan de wettelijke vereisten (onder andere actueel en vastgesteld door het bestuur) en zijn herkenbaar voor de betrokken gemeenten. Naast een regiobeeld worden ook de risico's per gemeente inzichtelijk gemaakt.
- 100% van alle wettelijke aanvragen van provincie en gemeenten om een advies van de veiligheidsregio worden beantwoord, zodanig dat deze adviezen geen bezwaarschriften opleveren. Bij eventuele bezwaarschriften is het de ambitie dat deze in alle gevallen als ongegrond worden beoordeeld.
- In ieder advies op een omgevingsvergunning is een paragraaf 'risicogerichtheid' opgenomen. In deze paragraaf staat een advies, aanvullend op de wettelijke regels, gericht op het verder beperken van onveilige situaties.

Veilig Leven

In het programma Veilig Leven werkt Veiligheidsregio IJsselland aan een integrale aanpak om risico's zoveel mogelijk te beperken en de zelfredzaamheid van inwoners, instellingen en bedrijven en hun directe omgeving te stimuleren. Samen met partners werken we aan een veilig IJsselland met het uiteindelijke doel: minder incidenten, minder slachtoffers en minder schade.

Wettelijke taken - Bestrijden

Ondanks inspanningen om risico's te beperken en de zelfredzaamheid te vergroten, zijn niet alle incidenten, rampen en crises te voorkomen. Daarom bestrijden we incidenten waar het moet. Deze paragraaf beschrijft de wettelijke taken die wij uitvoeren op het gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing en brandweerzorg.

Wat willen we bereiken?

Crisisbeheersing

- We organiseren de rampenbestrijding en de crisisbeheersing, zodat bij een ramp of crisis de continuïteit van de samenleving zoveel mogelijk geborgd wordt.
- We houden een GHOR (geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio) in stand.
- We zorgen voor een digitaal informatiesysteem om alle functionarissen te voorzien van actuele informatie in aanloop naar of tijdens een ramp of crisis.

Brandweerzorg

- We bestrijden branden en beperken persoonlijk letsel en schade bij brand. Dit doen wij voor inwoners, medewerkers van bedrijven, eigen medewerkers en het milieu.
- We bestrijden gevaar voor mensen en dieren en beperken schade bij ongevallen anders dan bij brand (bij ongevallen op de weg, het spoor, het water en bij bedrijven).
- We voorzien in de meldkamerfunctie, zodat burgers de snelst mogelijke brandweerhulp ontvangen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Crisisbeheersing

We zorgen voor een goed georganiseerde crisisorganisatie door:

- het crisisplan actueel te houden waarin de crisisorganisatie staat beschreven, om gestructureerd, maar ook flexibel invulling te geven aan de crisisbeheersing. Bijvoorbeeld door crisisteams al in een vroegtijdig stadium te activeren bij potentiële crisissituaties zoals een pre-ROT bij droogte;
- de juiste functionarissen te selecteren voor de benodigde crisisfuncties;
- functionarissen en crisisteams op te leiden, te trainen en te oefenen;
- functionarissen en crisisteams te faciliteren met de juiste middelen.

We monitoren de kwaliteit van de crisisorganisatie door tijdens oefeningen en inzetten de operationele prestaties te meten en daar waar nodig bij te sturen.

We dragen het meldkamerbeheer (informatievoorziening ICT en bedrijfsvoering) over aan de politieorganisatie, als eerste concrete stap in de samenvoeging van de vier meldkamers in Oost-Nederland. Wettelijk gezien blijven we als veiligheidsregio verantwoordelijk voor de instandhouding van de meldkamerfunctie.

Op basis van landelijk beleid wordt het Waarschuwings- en Alarmeringssysteem (WAS-palen, die het alarm op iedere eerste maandag van de maand verzorgen) uitgefaseerd. Parallel daaraan wordt NL-Alert verder ontwikkeld.

We leveren een bijdrage aan de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's.

Brandweerzorg

We houden brandweerposten operationeel en paraat. Van daaruit leveren we 24 uur per dag, zeven dagen per week brandweerzorg met opgeleide en geoefende mensen (vrijwillig en beroeps) en adequaat materieel en materiaal.

We bereiden ons voor op het bestrijden van branden en hulpverlening, door het aanbieden van een opleidings-, trainings- en oefenprogramma, dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

Prestatie-indicatoren

- Het crisisplan is geactualiseerd.
- 100% van de piketfuncties is inzetbaar.
- Het opleidings-, trainings- en oefenprogramma voor de brandweer is actueel.
- Brandweer- en crisisfunctionarissen zijn opgeleid, getraind en geoefend.
- Brandweermaterieel en materiaal wordt aangeschaft en onderhouden volgens de onderhouds- en investeringsplanning.
- Inzet van de brandweer vindt plaats conform het vastgestelde dekkingsplan.
- 100% van de GRIP-incidenten is geëvalueerd.
- Minimaal eenmaal per jaar wordt gerapporteerd over wat gebeurd is met de bevindingen uit de GRIP-evaluaties.
- In 2020 is het meldkamerbeheer overgedragen aan de politie.

Toekomstbestendige brandweerzorg

Het programma Toekomstbestendige brandweerzorg is risicogericht en kijkt vooruit. Het verbindt de schakels in de veiligheidsketen en maakt maatwerk mogelijk als specifieke risico's daar om vragen. De incidentbestrijding die daarbij hoort is flexibel, aanpasbaar, deskundig en getuigt van vakmanschap. Het doel is dag in dag uit: minder incidenten, minder slachtoffers, minder schade en veiligere omstandigheden voor het personeel.

Wat gaat dat kosten?

	Begroting 2020	Meerjarenramingen x €1.000 2021	2022	2023
Exploitatielasten:				
Wettelijke taken onderverdeeeld in:				
Personeelskosten	€ 17.477.220	€ 17.402	€ 17.327	€ 17.252
Huisvestingskosten	€ 5.156.908	€ 5.157	€ 5.157	€ 5.157
Materieel/materiaal kosten	€ 4.560.193	€ 5.354	€ 5.429	€ 5.504
Opleiden & oefenen kosten	€ 2.367.668	€ 2.368	€ 2.368	€ 2.368
Overige kosten	€ 2.566.526	€ 2.522	€ 2.522	€ 2.522
Exploitatiebaten:				
Wettelijke taken	€ -266.851	€ -267	€ -267	€ -267
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 31.861.663**	**€ 32.536**	**€ 32.536**	**€ 32.536**
Onttrekking reserves	€ -223.296			
Storting reserves	€ 851.377			
Geraamd resultaat	**€ 32.489.744**	**€ 32.536**	**€ 32.536**	**€ 32.536**

Aanvullende ambities

In het verlengde van onze wettelijke taken is in het risicoprofiel van IJsselland en in de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 een aantal nieuwe thema's vastgelegd: cyber, klimaat, maatschappelijke onrust, terrorisme en de toekomstige vliegroutes van Lelystad Airport. De veiligheidsrisico's van deze thema's worden in 2019 bepaald in termen van fysieke effecten, verstoringen van het dagelijks leven en de rol die wij als veiligheidsregio daarin spelen. Dit is van invloed op de wijze waarop we ons hierop voorbereiden. Het jaar 2020 staat in het teken van die voorbereiding. Hierbij hanteren we het principe: voorkomen waar het kan, bestrijden waar het moet. Oftewel, we doen aan risicocommunicatie en stimuleren zelfredzaamheid door aansluiting te zoeken bij initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen. Onze professionals en die van gemeenten en veiligheidspartners bereiden we voor op crisissituaties door middel van opleiden, trainen en oefenen. Onze rollen kunnen per type crisis verschillen.

Wat willen we bereiken?

- De veiligheidsrisico's van de nieuwe thema's zijn in beeld gebracht en de effecten zijn bekend.
- De crisisorganisatie is waar nodig voorbereid op deze nieuwe veiligheidsrisico's.
- Inwoners, bedrijven en andere instellingen zijn zich bewust van hun eigen rol in het voorkomen en bestrijden van incidenten en zijn in staat om die rol ook daadwerkelijk te vervullen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We ronden de analyse van nieuwe veiligheidsrisico's af en maken een plan van aanpak met scenario's waarin staat beschreven hoe we omgaan met de effecten. Dit doen we bijvoorbeeld door het organiseren van themabijeenkomsten waarin we samen met experts tot inzichten komen om risico's te kunnen beoordelen en inschatten.
- We leiden crisisfunctionarissen op en we trainen en oefenen hen, op basis van de uitgewerkte scenario's.
- We communiceren over de nieuwe veiligheidsrisico's naar onze gemeenten, partners en inwoners in de regio.
- We adviseren gemeenten hierbij in de toepassing van communicatiemiddelen.
- We gaan meer ervaring opdoen in het voorkomen en bestrijden van nieuwe veiligheidsrisico's met onze bestaande en nieuwe netwerkpartners.
- We leveren een bijdrage aan de integrale veiligheidsplannen van gemeenten door onze inbreng van kennis en kunde van de (nieuwe) veiligheidsrisico's in te brengen.
- In risicogebieden (bijv. buitengebieden) starten we met bereidwillige inwoners een pilot om hen op te leiden en te trainen om beginnende branden te bestrijden.
- We organiseren in 2020 voor de vierde keer een Veiligheidsdag (in Deventer).
- In opdracht van de gemeenten coördineren wij, in het kader van de crisisbeheersing, het proces van Bevolkingszorg.

Nieuwe thema's en rollen

In het risicoprofiel van IJsselland is een aantal nieuwe thema's vastgelegd, zoals klimaatverandering en cyber. Deze thema's kunnen leiden tot nieuwe veiligheidsrisico's die mogelijk impact hebben op de samenleving. We verkennen deze risico's en maken een inschatting van de effecten. Daarnaast bepalen, we samen met onze veiligheidspartners, de prioriteit, onze rol en hoe we hier samen over communiceren.

Onze rollen zijn:

- sturen
- regisseren
- faciliteren
- agenderen
- informeren
- adviseren

Wat gaat dat kosten?

	Begroting 2020	Meerjarenramingen x €1.000 2021	2022	2023
Exploitatielasten:				
Bevolkingszorg	€ 427.158	€ 472	€ 472	€ 472
Aanvullende ambities	€ 800.341	€ 800	€ 800	€ 800
Exploitatiebaten:				
Bevolkingszorg Aanvullende ambities	€ -147.373	€ -147	€ -147	€ -147
Geraamde saldo baten en lasten	**€ 1.080.126**	**€ 1.080**	**€ 1.080**	**€ 1.080**
Onttrekking reserves				
Storting reserves				
Geraamd resultaat	**€ 1.080.126**	**€ 1.080**	**€ 1.080**	**€ 1.080**

Verplichte paragrafen

Klik hier om terug te keren naar het menu

Bedrijfsvoering

In het jaar 2020 willen we onze advieskracht meer aan de voorkant van de beleidscyclus gaan inzetten. Dit vraagt een actievere rol: vooraf adviseren op basis van (beleidsmatige) ontwikkelingen in relatie tot beschikbare budgetten. De samenwerking met het lijnmanagement krijgt hiermee een extra impuls en zal leiden tot meer integrale sturing van de organisatie.

Interne beheersing

Voor de interne beheersing wordt in 2019 een pilot voor de invoering van de verplichtingenadministratie bij een organisatieonderdeel gehouden. In 2020 gaan we op basis van de opgedane ervaringen van de pilot verder met de invoering in de organisatie.

Persoonlijk leiderschap en ontwikkeling

Het stimuleren van het persoonlijk leiderschap, de organisatieontwikkeling en het trainingsplatform VR academy richten zich onverminderd op de ontwikkeling van medewerkers, zodat de ambities uit de beleidsagenda waargemaakt worden.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

We bereiden ons voor op de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. Een nieuwe rechtspositie, nieuwe processen en nieuwe wetgeving. Het jaar 2020 gebruiken we voor het omzetten van regelingen conform het Burgerlijk Wetboek en het eigen maken van deze nieuwe materie.

Rechtspositie vrijwilligers

Ook bereiden we ons voor op de mogelijke wijziging van de rechtspositie van vrijwilligers. Dit zou ertoe kunnen leiden dat voor deze doelgroep op termijn deeltijdregelgeving van toepassing is. In deze arbeidsrelatie hebben de vrijwilligers dan ook recht op pensioenopbouw, vakantiedagen et cetera. Dit is van invloed op onze bedrijfsvoering.

Duurzame inzetbaarheid en generatiepact

We zetten in op duurzame inzetbaarheid en volgen de invoering van het Generatiepact op de voet. Deze regeling stelt de oudere medewerker in staat om minder te werken, waarbij er ruimte gemaakt wordt voor jongere collega's.

Archiveren

Ter vergroting van het gebruikersgemak worden de mogelijkheden van zaakgericht archiveren onderzocht en het meerjaren onderhoud met bijbehorende investeringen voor het gebouwenbeheer worden gedigitaliseerd.

ICT

Ten slotte wordt de inrichting van de standaard ICT-werkplek, de netwerk-infrastructuur en de ICT-voorzieningen voor de brandweerkazernes vernieuwd.

Verplichte indicatoren

Wij zijn vanaf de begroting 2018 verplicht de onderstaande beleidsindicatoren op te nemen. In het kader van de wens om tot meer vergelijkbare resultaten te komen moet er een basisset van beleidsindicatoren worden gehanteerd die bij ministeriële regeling vastgesteld is.

Taakveld	Naam	Eenheid	Indicator
Bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	0,54
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	Bij jaarrekening
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 40,64
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2%
Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van de totale lasten	18%

Verbonden partijen

In deze paragraaf geven wij inzicht in ‘derde rechtspersonen’ waarmee Veiligheidsregio IJsselland een bestuurlijke en financiële band heeft. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang bedoelen we een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang bedoelen wij dat Veiligheidsregio IJsselland middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op Veiligheidsregio IJsselland kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als Veiligheidsregio IJsselland bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kan krijgen.

Meldkamer Oost-Nederland

Doelstelling

Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland heeft volgens artikel 35 van de Wet veiligheidsregio’s de beschikking over een gemeenschappelijke meldkamer, die is ingesteld en in stand wordt gehouden door het bestuur voor de brandweertaak, de geneeskundige hulpverlening, het ambulancevervoer en de politietaak. Met dien verstande dat de nationale politie zorg draagt voor het in stand houden van de meldkamer politie, als onderdeel van de meldkamer en de vergunninghouder van de ambulancezorg voor de ambulancezorg. Per 1 oktober 2010 is de gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost-Nederland van kracht. De meldkamer is gevestigd in Apeldoorn en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling is gevestigd in Zwolle.

Bestuurlijk en financieel belang

Het bestuur van Veiligheidsregio IJsselland is verantwoordelijk voor de multidisciplinaire meldkamer en de alarmcentrale van de brandweer. Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Meldkamer Oost-Nederland voert het beheer van de meldkamerfaciliteiten. De kosten voor de exploitatie worden op basis van een begroting (en nacalculatie) gedeclareerd bij Veiligheidsregio IJsselland.

Conform besluitvorming is vanaf 2020 de rijksbijdrage verlaagd, doordat het meldkamerbeheer overgaat naar de politie. Voor Veiligheidsregio IJsselland betekent dit een verlaging van de rijksbijdrage van afgerond 480.000 euro vanaf 2020.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de leden in het bestuur.

Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (Stichting BOGO)

Doelstelling

Het bevorderen van de opleiding, oefening en training van brandweermedewerkers. Hieronder vallen geen commerciële en marktgerichte activiteiten. Stichting BOGO is gevestigd te Hattem.

Bestuurlijk en financieel belang

Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit zestien leden. Het stichtingsbestuur benoemt de bestuursleden. Veiligheidsregio IJsselland heeft twee leden in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit zes leden van het algemeen bestuur. Na liquidatie van de stichting komt het aanwezig batig saldo ter beschikking van de deelnemende samenwerkingsverbanden.

Mate van beïnvloedbaarheid in bedrijfsvoering

Beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de twee leden in het algemeen bestuur en de bestuurlijke afvaardiging in het dagelijks bestuur.

Financiële paragrafen

De paragrafen hierna bevatten de beleidslijnen voor relevante beheersmatige financiële aspecten, zoals genoemd in het Besluit begroting en verantwoording. Hoofdlijn is dat het financiële beleid is gericht op optimale financiering van de inkomsten en uitgaven (op korte en lange termijn), op het voorkomen en beperken van financiële risico's, een en ander binnen geldende normen en kaders. Deze paragrafen vormen, samen met de geldende besluiten en kaders (zie tabellen 2 en 3), een instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren met het oog op de genoemde ambitie. De paragrafen in tabel 1 laten zien welke normen/kaders gelden, de toepassing/het beleid binnen Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ), alsmede wettelijke kengetallen.

Tabel 1: Norm/kader	Beeld VRIJ 2020	Toelichting
Paragraaf onderhoud van kapitaalgoederen		
Actueel beeld van positie voor onderhoud van vastgoed en materieel.	Huisvesting: de volledige huisvestingskosten inclusief groot onderhoud zijn in beeld. Materieel: vanaf 2019 wordt gewerkt met een meerjaren onderhoudsplan.	Huisvesting: VRIJ huurt gebouwen van gemeenten, jonge kazernes tijdelijk uitgezonderd. De gemeenten zorgen voor groot onderhoud, de kosten zijn gebaseerd op hun begrotingen Materieel: VRIJ heeft rijdend materieel in eigendom. De onderhoudskosten worden beheerst met het MJOP.
Financieringsparagraaf		
Kasgeldlimiet De kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt 8,2%.	8,2% * € 44,5 miljoen = € 3,65 miljoen.	Tot aan deze limiet kan kort (looptijd < 1 jaar) worden geleend. De organisatie probeert zoveel mogelijk met kort geld te financieren. VRIJ blijft binnen deze norm.
Renterisiconorm De renterisiconorm voor 2020 is 20% van het begrotingstotaal.	20% * € 44,5 miljoen = € 8,9 miljoen.	Deze norm bepaalt hoeveel maximaal geleend (herfinanciering) mag worden voor een periode langer dan een jaar. Doel is om renterisico's gelijkmatig over de jaren te spreiden. VRIJ blijft binnen deze norm.
Liquiditeitsplanning/financieringsbehoefte Zorg voor voldoende liquiditeiten en financiering in 2020.	VRIJ heeft een meerjarige liquiditeitsprognose en actualiseert die periodiek.	Bronnen van de behoefte zijn: tijdelijke overname van brandweerkazernes en investeringen in materieel. De verwachting is dat we in 2021 weer een langlopende lening moeten afsluiten. Bij het aantrekken van middelen neemt VRIJ de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in acht.
Schatkistbankieren Drempelbedrag van 0,75% van het begrotingsvolume met een minimum van € 250.000.	0,75% * € 44,5 miljoen = € 333.750.	De Wet HOF verplicht de lagere overheden geldelijke overschotten te beleggen bij het Rijk. De rekening-courantpositie van VRIJ blijft binnen deze norm. VRIJ hoeft geen geld onder te brengen bij het Rijk.
Rentevisie Inschatting van de toekomstige renteontwikkeling.	Aanwezig en nieuw materieel: 2,5% rente. Tijdelijke overname van kazernes: 3,5% rente.	Eventuele incidentele voordelen door lagere rente worden via de periodieke bestuursrapportages in beeld gebracht.
Renteschema Zicht op externe rentelasten over korte en lange financiering.	In 2020 toe te rekenen externe rente: € 852.219.	VRIJ heeft geen andere rentebronnen en –kosten. Deze rente wordt toegerekend aan de taakvelden (programma's, inclusief overzicht overhead).

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing		
Beheer(sing) van risico's in de bedrijfsvoering in relatie het weerstandsvermogen.	VRIJ beschikt over een risicoprofiel van geïnventariseerde risico's in onze organisatie. Dit was de basis voor het besluit om de reserve/ weerstandscapaciteit te bepalen op 1 miljoen euro (85% zekerheidspercentage).	Het profiel bestaat uit 10 risico's met de meeste invloed op de benodigde weerstandscapaciteit, de kans daarop en mogelijk financieel gevolg. De risico's staan in het rapport Risicomanagement en weerstandsvermogen (zie tabel 2). Met externe ondersteuning is verband gelegd tussen risico en aan te houden weerstandsvermogen. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt € 1,18 miljoen. Voor de begroting 2020 wordt toegevoegd het risico van de komende deeltijdregelgeving voor vrijwilligers. VRIJ wil deze risico's beheersen en zoveel mogelijk beperken.

Kengetallen

De kengetallen hierna betreffen weerstandsvermogen en risicobeheersing:

Kengetallen 2020	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Toelichting
Netto schuldquote	56%	64%	67%	De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. 67% in 2020 is voldoende.
Solvabiliteitsratio	14%	11%	14%	De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Met 14% heeft VRIJ een laag solvabiliteitspercentage.
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	Dit kengetal vergelijkt de structurele baten en lasten met de totale baten. Bij VRIJ komt deze vergelijking iets onder 0% uit.

Tabel 2: Geldende besluiten met beleid en kaders

	Vastgesteld
Financiële verordening	2017
Kaders Risicomanagement en weerstandsvermogen	2017
Treasurystatuut	2018
Nota reserves en voorzieningen	2018

Tabel 3: Wettelijke kaders

Wet Financiering Decentrale Overheden' (FIDO)
Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)
Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Financiële begroting

Klik hier om terug te keren naar het menu

Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

Het saldo van de totale exploitatiebegroting over 2020 bedraagt 41,40 miljoen euro. Hiervan kan 32,79 miljoen euro rechtstreeks worden toegerekend aan het programma Veiligheid. De ramingen van de ondersteunende diensten (overhead) komen per saldo uit op 7,79 miljoen euro. Hieronder wordt de financiële begroting weergegeven. De financiële begroting presenteert de geraamde baten en lasten per (sub)programma, waarbij de overheadkosten apart inzichtelijk zijn gemaakt. In bijlage 4 vindt u een overzicht op hoofdlijnen van de overheadkosten.

Omschrijving	Baten 2019	Lasten 2019	Saldo 2019	Baten 2020	Lasten 2020	Saldo 2020
Veiligheid (wettelijke taken)	€ -309.306	€ 31.705.418	€ 31.396.112	€ -466.851	€ 32.128.514	€ 31.661.663
Veiligheid (aanvullende ambities)	€ -142.527	€ 1.330.939	€ 1.188.412	€ -147.373	€ 1.227.499	€ 1.080.126
Algemene dekkingsmiddelen:						
Gemeentelijke bijdrage	€ -35.176.837		€ -35.176.837	€ -36.044.799		€ -36.044.799
Rijksbijdrage	€ -5.751.950		€ -5.751.950	€ -5.357.114		€ -5.357.114
Overhead	€ -2.366.489	€ 10.205.150	€ 7.838.661	€ -2.406.643	€ 10.193.099	€ 7.786.456
Heffing VPB						
Bedrag onvoorzien						
Saldo van baten en lasten	**€ -43.747.109**	**€ 43.241.507**	**€ -505.602**	**€ -44.422.780**	**€ 43.549.112**	**€ -873.668**
Toevoeging aan de reserve programma Veiligheid	€ -35.302	€ 491.966	€ 456.664	€ -23.296	€ 851.377	€ 828.081
Onttrekking aan de reserves algemene dekkingsmiddelen	€ -67.360	€ 116.298	€ 48.938	€ -45.000	€ 90.588	€ 45.588
Resultaat	**€ -43.849.771**	**€ 43.849.771**	**€ 0**	**€ -44.491.077**	**€ 44.491.077**	**€ 0**

Gemeentelijke bijdrage (algemene dekkingsmiddelen)

De specifieke bijdrage per gemeente is berekend overeenkomstig de besluitvorming over de verdeelmethode op 23 maart 2016. Het algemeen bestuur heeft gekozen voor de variant 75% historisch en 25% gemeentefonds, waarbij de nadeelgemeente Staphorst en Steenwijkerland voor drie jaren (tot en met 2019) werden gecompenseerd. De bijdrage per gemeente staat in bijlage 1.

De bijdrage is onderverdeeld in een vast aandeel en een maatwerkdeel. De maatwerkafspraken bestaan uit de FLO-bijdragen van gemeente Zwolle, Deventer en Kampen, alsmede de afspraak met de gemeente Olst-Wijhe op het vlak van de continuering van de advisering van eenvoudige taken op het gebied van toezicht en handhaving.

De cijfers van 2020 zijn geïndexeerd voor lonen (3,2%) en prijzen (3,4%), conform de vastgestelde uitgangspunten in de vergadering van het algemeen bestuur op 13 februari 2019. Dit wordt ook de stijging in de lasten van het programma Veiligheid.

Vanaf het jaar 2018 wordt er een bijdrage betaald voor bevolkingszorg en op basis inwoneraantallen verdeeld, conform de bestuurlijke afspraken op basis van de businesscase bevolkingszorg. In het blauwe kader is een opbouw van de gemeentelijke bijdrage weergeven.

Lagere rijksbijdrage (algemene dekkingsmiddelen)

Van het ministerie van Justitie & Veiligheid wordt een rijksbijdrage ontvangen. Jaarlijks worden in de maanden juni en december budgetcirculaires van het ministerie ontvangen. Hierin wordt de bijdrage die de veiligheidsregio ontvangt, bekend gemaakt. In de begroting 2020 zijn de voorlopig geldende bedragen (5,36 miljoen euro) uit de decembercirculaire 2018 van J&V opgenomen. Dit is tijdens het opstellen van de begroting de laatste bekende circulaire, waarbij wordt aangegeven dat de bijdrage meerjarig gelijk blijft.

Vanaf 2020 wordt de rijksbijdrage verlaagd, doordat het meldkamerbeheer overgaat naar de politie. Voor Veiligheidsregio IJsselland betekent dit een verlaging van de rijksbijdrage van afgerond 480.000 euro vanaf 2020. De beheerskosten voor Veiligheidsregio IJsselland nemen in deze nieuwe situatie toe. Het uitgangspunt is nog altijd een financieel budgettair neutrale samenvoeging. In de begroting 2020 zijn de kosten voor de meldkamer dan ook verlaagd met hetzelfde bedrag. Voor het jaar 2020 is dit in combinatie met een incidentele onttrekking uit de reserve transitie meldkamer van 200.000 euro, aangezien het personele dossier op dit moment nog niet duidelijk is. Het is nog niet helder wat de politie qua beheer gaat leveren.

Vennootschapsbelasting

Veiligheidsregio IJsselland heeft een verordening (inclusief tarieventabel) vastgesteld om inkomsten te kunnen heffen. Ons algemene standpunt over de heffing van vennootschapsbelasting en die van onze belastingadviseur is dat VRIJ niet belasting- en aangifteplichtig is. De volgende redenering is hierbij van toepassing: ‘voor het overgrote deel van de activiteiten/ inkomsten is er geen sprake van deelname aan het economisch verkeer en dus kan er geen sprake zijn van het drijven van een onderneming. Bij de activiteiten (bijvoorbeeld detachering personeel), waarmee Veiligheidsregio IJsselland wel deelneemt aan het economisch verkeer, wordt niet gestreefd naar winst en worden er geen structurele overschotten gerealiseerd.’ Wij zijn hierover nog in gesprek met de belastingdienst, met als doel om dit officieel geregeld te krijgen in een vaststellingsovereenkomst met stempel van de belastingdienst.

Opbouw van de gemeentelijke bijdrage

Bijdrage 2019 excl. maatwerk en bevolkingszorg		34.821.576
BIJ: maatwerkafspraken		422.621
Gemeentelijke bijdrage 2019 incl. incidentele compensatie		**35.244.197**
BIJ: loonindex (3,2%) en prijsindex (3,4%) 2020		800.602
Gemeentelijke bijdrage 2020		**36.044.799**
BIJ: bijdrage bevolkingszorg (vanaf 2018)	€	147.373
Gemeentelijke bijdrage 2020 (incl. bevolkingszorg)	**€**	**36.192.172**

De uiteenzetting van de financiële positie

Nieuw beleid

Veiligheidsregio IJsselland hanteert bij de nieuwe ontwikkelingen het uitgangspunt ‘nieuw voor oud beleid’, waardoor de bijdrage voor de gemeenten niet toeneemt.

Toekomstbestendige uitrukorganisatie brandweer

Het algemeen bestuur stemde op 16 mei en 20 juni 2018 in met de opdracht om de toekomstige ontwikkeling van de uitrukorganisatie van de brandweer langs twee sporen vorm te geven. Het eerste spoor betreft het niveau van de brandweereenheden (voertuigen en bemensing). Het tweede spoor gaat over het niveau van de brandweerposten, waaronder ook de paraatheid tijdens reguliere kantoortijden. Uitwerking van het tweede spoor vindt plaats op langere termijn en wordt gekoppeld aan de uitwerking van de bredere beleidsagenda 2019 – 2023. Besluitvorming hierover is een bestuurlijke verantwoordelijkheid. De uitwerking van het eerste spoor wordt gezien als een managementverantwoordelijkheid met betrokkenheid van het bestuur.

De wijzigingen die voortvloeien uit de uitwerking van het eerste spoor leveren een voordeel op van 243.000 euro. Tegelijkertijd moet de uitrukorganisatie van de brandweer steeds dringender inspelen op ontwikkelingen, die op zich niet nieuw zijn, maar wel steeds sterker worden. Het gaat dan met name om toenemende eisen aan de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van medewerkers en materieel, hardere (wettelijke) eisen omtrent de opkomsttijden van de eerste uitrukeenheden en een afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers voor de brandweer. Ten slotte kampt de uitrukorganisatie sinds de regionalisering met een nadelige kostenontwikkeling, die eerder door een rapportage van EY in beeld is gebracht.
Laatstgenoemde kostenontwikkeling wordt geleidelijk teniet gedaan door actieve sturing en de inzet van de vrijvallende loonsom door het vervallen van de cluster-indeling, als gevolg van de doorontwikkeling van de organisatie. Het voorstel is om het eerdergenoemde voordeel van 243.000 euro geheel in te zetten om nieuwe ontwikkelingen, innovatie en een reparatie bluswaterplan te bekostigen vanuit het bestuurlijke financiële uitgangspunt van ‘nieuw voor oud’. In het blauwe kader zijn deze ontwikkelingen nader gespecificeerd.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is het niet toegestaan voorzieningen op te nemen voor jaarlijkse terugkerende verplichtingen met een vergelijkbare volume. Dit gaat vooral om verplichtingen rondom vakantiegeld en het opgebouwde saldo vakantiedagen. Deze lasten zijn structureel gedekt binnen de begroting.

Vervangingsinvesteringen

In bijlage 2 zijn de (vervangings)investeringen voor het jaar 2020 opgenomen aan de hand van het meerjaren investeringsplan. Deze zijn onderverdeeld in de BBV- categorieën. De geplande investeringen zijn aan te merken als investeringen met economisch nut en worden geactiveerd conform het vastgestelde afschrijvingsbeleid. De effecten deze investeringen hebben invloed op de begroting vanaf 2021, aangezien de afschrijving start het jaar na ingebruikname.

Verminderen hulpverleningsvoertuigen	66.000
Afstoten vijf 2e tankautospuiten	146.000
Inkoopvoordeel WTS 1000	31.000
Totaal voordeel	**243.000**

Pre Com pagers inclusief databundel en schermen	102.500
Marktverkenning investeringsbedrag redvoertuigen	24.000
Innovatie	50.000
Reparatie bluswaterplan:	
• 2 WTS 500 incl. bepakking (Raalte en Steenwijk)	46.500
• Onderhoud geboorde putten	20.000
Totaal nadeel	**243.000**

Reserves en voorzieningen

Veiligheidsregio IJsselland heeft geen voorzieningen. Het geraamde verloop van de reserves in 2020 is als volgt:

Reserves	01-01-2020	Storting	Onttrekking	31-12-2020
Algemene reserve	€ 1.000.000			€ 1.000.000
Ontwikkelingen VRIJ	€ 209.274		€ 45.000	€ 164.274
Transitie meldkamer	€ 950.000		€ 200.000	€ 750.000
Egalisatiereserve kapitaallasten	€ 2.357.266	€ 941.965	€ 23.296	€ 3.275.935
Egalisatiereserve opleiden & oefenen	€ 100.000			€ 100.000
Totaal	**€ 4.616.540**	**€ 941.965**	**€ 268.296**	**€ 5.290.209**

Incidentele baten en lasten

In de begroting worden bijna alle structurele lasten met structurele baten gedekt, met uitzondering van een maatwerkafspraak met de gemeente Olst-Wijhe van 33.419 euro. In deze gemeente worden de eenvoudige taken op het gebied van toezicht en handhaving nog verricht door personeel in loondienst van de veiligheidsregio. Bij de meeste gemeenten werden deze eenvoudige taken al in de afronding van de financiële nulmeting verrekend en door hen zelf uitgevoerd. Mocht de gemeente Olst-Wijhe in de toekomst besluiten om de eenvoudige taken zelf te verrichten, dan dient dit binnen de veiligheidsregio te leiden tot een bezuiniging van 33.419 euro.

Verder wordt in 2020 de Veiligheidsdag georganiseerd met incidentele dekking uit de reserve ontwikkelingen VR, dit conform bestuurlijk besluit.

Tot slot wordt er incidenteel een onttrekking gedaan uit de reserve transitie meldkamer door de verlaging van de rijksbijdrage voor de kosten van het beheer van de samengevoegde meldkamers. Het uitgangspunt is een financieel budgettair neutrale samenvoeging.

Jaar 2020	Baten	Lasten	Saldo
Maatwerkafspraak Olst-Wijhe	€ -33.419		€ -33.419
Veiligheidsdag	€ -45.000	€ 45.000	
Onttrekking reserve transitie meldkamer	€ -200.000		€ -200.000
Totaal	**€ - 278.419**	**€ 45.000**	**€ -233.419**

Bijlagen

Klik hier om terug te keren naar het menu

Gemeentelijke bijdrage 2020

Gemeente	Percentage na de herijking	Bijdrage in begroting 2019 (exclusief maatwerk, compensatie en BV)	Maatwerkafspraak	Indexering 2020	Bijdrage Bevolkingszorg (o.b.v. het inwonersaantal)	Totale bijdrage in begroting 2020
Dalfsen	5,11%	€ 1.778.574		€ 40.892	€ 7.948	**€ 1.827.414**
Deventer	18,96%	€ 6.602.834	€ 213.433	€ 151.809	€ 28.046	**€ 6.996.122**
Hardenberg	11,04%	€ 3.844.329		€ 88.387	€ 17.038	**€ 3.949.754**
Kampen	8,22%	€ 2.860.606	€ 8.169	€ 65.770	€ 14.989	**€ 2.949.534**
Olst-Wijhe	4,09%	€ 1.423.108	€ 33.419	€ 32.719	€ 5.072	**€ 1.494.319**
Ommen	3,89%	€ 1.353.318		€ 31.115	€ 4.962	**€ 1.389.395**
Raalte	6,65%	€ 2.314.351		€ 53.211	€ 10.457	**€ 2.378.019**
Staphorst	2,73%	€ 951.699		€ 21.881	€ 4.727	**€ 978.307**
Steenwijkerland	8,46%	€ 2.944.633		€ 67.702	€ 12.318	**€ 3.024.652**
Zwartewaterland	4,67%	€ 1.625.998		€ 37.384	€ 6.323	**€ 1.669.705**
Zwolle	26,20%	€ 9.122.126	€ 167.600	€ 209.732	€ 35.493	**€ 9.534.951**
Totaal	**100%**	**€ 34.821.576**	**€ 422.621**	**€ 800.602**	**€ 147.373**	**€ 36.192.172**

Investeringen 2020

Categorie	Investeringsbedrag
Bedrijfsgebouwen	€ 54.600
Grond en terreinen	
Vervoersmiddelen	€ 5.230.900
Machines, apparaten en installaties	€ 6.000
ICT	€ 1.411.215
Brandveiligheidsvz.	€ 789.145
Oefenen	€ 9.300
Jeugdbrandweer	
	€ 7.501.160

Huisvesting in eigendom

Brandweerhuisvesting (tijdelijke overname i.v.m. btw-herziening).

	Afschrijvingstermijn (in jaren)	Investeringsjaar	Aankoopbedrag (boekwaarde 1-1-2014)	In eigendom tot
Welsum, nieuwbouw 2013				
Grondkosten nieuwbouw kazerne Welsum	n.v.t.	2013	€ 50.000	31-12-2023
Bouwkosten nieuwbouw kazerne Welsum	40	2013	€ 530.000	
			€ 580.000	
Ommen, Schurinkstraat 44a (DOEK) (45% brandweer)				
Grondkosten Rotbrinkweg (€ 972.000 x 0,45%)	nv.t.	2012	€ 437.400	31-12-2022
Bouwkosten Rotbrinkweg (incl. pol. deel)	40	2012	€ 2.577.217	
			€ 3.0140.617	
Heeten, IJzerweg 23				
Grond brandweerkazerne Heeten	n.v.t.	2011	€ 100.701	31-12-2021
Aanpasing brandweerkazerne Heeten	20	2011	€ 5.088	
Nieuwbouw brandweerkazerne Heeten; gebouw	40	2011	€ 422.952	
Nieuwbouw brandweerkazerne Heeten; inricht terrein	30	2011	€ 47.342	
Nieuwbouw brandweerkazerne Heeten; interieur	10	2011	€ 8.280	
			€ 584.363	
Zwolle, Middelweg 235				
Grondkosten Middelweg	n.v.t.	2013	€ 417.600	31-12-2022
Nieuwbouw brandweerkazerne Middelweg (bouwkundig)	40	2013	€ 2.858.400	
Nieuwbouw brandweerkazerne Middelweg (technisch)	20	2013	€ 1.027.608	
Nieuwbouw brandweerkazerne Middelweg (inrichting)	25	2013	€ 290.000	
			€ 4.593.608	
Totaal:			**€ 8.772.588**	

Overzicht baten en lasten

Jaar 2020	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	€ -20.000	€ 72.158	€ 52.158
0.4 Overhead	€ -2.406.643	€ 10.193.099	€ 7.786.456
0.5 Treasury			
0.8 Overige baten en lasten		€ 800.341	€ 800.341
0.9 Vennootschapsbelasting			
0.10 Mutaties reserves	€ -268.296	€ 941.965	€ 637.669
0.11 Resultaat van de rekening baten en lasten			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	€ -41.796.137	€ 32.222.703	€ -9.537.434
2.1 Verkeer en vervoer		€ 260.811	€ 260.811
8.3 Wonen en bouwen			
	€ -44.491.077	**€ 44.491.077**	**€ 0**

Specificatie kosten overhead

Jaar 2020	Baten	Lasten	Saldo
Bedrijfsvoering	€ -2.406.643	€ 7.384.866	€ 4.978.223
Directie		€ 633.466	€ 633.466
Staf & beleid		€ 1.071.307	€ 1.071.307
Managers		€ 680.944	€ 680.944
Managementondersteuning		€ 422.517	€ 422.517
	€ -2.406.643	**€ 10.193.099**	**€ 7.786.456**

Geprognosticeerde balans

Balans (x 1.000)	01-01-2020	31-12-2020		01-01-2020	31-12-2020
Materiële vaste activa	31.127	35.139	Eigen vermogen	4.617	5.290
Voorraad	150	150	Langlopende schulden	25.595	28.096
Vorderingen	2.000	1.300	Kortlopende schulden	2.000	2.000
Liquide middelen	400	400	Overlopende passiva	2.800	2.800
Overlopende activa	1.334	1.090			
	35.011	**38.133**		**35.011**	**38.186**

EMU-saldo

	2019	2020 volgens begroting	2021 volgens meerjarenraming	2022 volgens meerjarenraming
Berekend EMU-saldo	-1.862	-3.192	-3.055	2.478